

MIN

El científic

Us oferim una valoració de dues obres fonamentals del científic, la seva autobiografia, que apareix íntegra per primer cop en català (Mètode) i la cabdal 'L'origen de les espècies' (Edicions 62)

David Bueno

Enguany la ciència està de celebració, en coincidir el 150è aniversari de la publicació del llibre científic més famós i controvertit de la història, *L'origen de les espècies*, i el bicentenari del natalici del seu autor, Charles Darwin. "Quan em trobava a bord del vaixell de Sa Majestat *Beagle*, com a naturalista, vaig quedar fortament colpit per certs fets en la distribució dels éssers que habiten a l'Amèrica del Sud i per les relacions geològiques entre els habitants presents i passats d'aquell continent. Em semblà que aquests fets aclarien una mica l'origen de les espècies, aquest misteri de misteris, com ha estat anomenat per un dels nostres més grans filòsofs". D'aquesta manera tan humil Darwin comença a descriure les abundants dades i a exposar els elaborats raonaments que li van permetre bastir la teoria de la selecció natural per explicar l'evolució dels organismes, una proposta revolucionària que va suposar un punt d'inflexió en la història de la ciència, l'inici de la biologia moderna.

Des que fou publicat, *L'origen de les espècies* ha estat crucial en la història de la humanitat. Les seves idees han impregnat tot el pensament científic contemporani, i han influït i encara influeixen en disciplines tan diverses com ara l'antropologia, la filosofia, la

Charles Darwin va ser un científic **observador, estricte i reflexiu**

ciències -els quals n'hereten les característiques biològiques- que els seus congèneres. Darwin, però, no va poder explicar l'origen dels canvis. Calia esperar al naixement de la genètica per trobar-ne una explicació científica, i unes quantes dècades més perquè la selecció natural i els mecanismes de canvi genètic es fusionessin en la teoria evolutiva actual, coneguda com a neodarwinisme o teoria sintètica de l'evolució.

El debat entre darwinisme -o neodarwinisme- i creacionisme, és a dir, entre ciència i religió, continua sent de plena actualitat. Per això cal llegir el treball de Darwin, un científic observador amb una ment i un mètode de raonament estrictes, reflexius, intuïtius i, sobretot, sorprenentment moderns, que va transformar la concepció que tenim del nostre món en reconciliar el passat i el present de la vida, a través de la història evolutiva comuna de tots els éssers vius.

Coincidint amb l'efemèride, Edicions 62 ens delecta amb una nova edició de *L'origen de les espècies*, una acurada traducció feta a partir de la primera edició anglesa. I Mètode/Publicacions de la Universitat de València ha publicat la primera traducció en català de *L'autobiografia de Charles Darwin* que inclou unes interessants fotografies, un prefaci i una introducció que ajuden a posar en context la vida del científic. Uns clàssics imprescindibles per a qui vulgui valorar de primera mà el naixement de la biologia moderna, i per poder entendre el pensament contemporani. I un treball que no pot ser ignorat, perquè avui, 150 anys després, *L'origen de les espècies* continua sent objecte d'estudi científic i filosòfic, i continua generant sentiments contraposats que van de la veneració a l'odi. *

lingüística, la medicina, la pedagogia, la psicologia i la sociologia, entre d'altres. Inicialment, però, va provocar una gran commoció en tots els àmbits de la cultura, atès que du implícit que existeix un vincle entre els humans i la resta d'animals, i per tant que procedim d'espècies tradicionalment considerades *inferiors*. I això, a mitjans del segle XIX, no va resultar gens

fàcil de pair, perquè entrava en contradicció amb els dogmes religiosos imperants.

Actualment hi ha moltes proves científiques que avalen el mecanisme evolutiu de la selecció natural, el qual consisteix en el fet que els organismes d'una població que tenen unes particularitats que els permeten sobreviure millor en un moment donat i en un ambient concret deixen més des-